

PROGRAM

„Z JANEM BRZECHWĄ

POZNAJEMY ŚWIAT”

Program własny dla dzieci przedszkolnych, opracowany i wdrożony w
Przedszkolu im. Jana Brzechwy w Trąbkach Wielkich przez **Izabelę Krupińską**

WSTĘP

Książka pełni różnorakie funkcje. Treści zawarte w książce pozwalają na zdobycie nowych umiejętności, umożliwiają zrozumienie nowej sytuacji i podpowiadają jak sobie z nią poradzić. Dobrze kończąca się opowieść i pozytywny bohater, z którym dziecko może się utożsamiać daje mu wiarę we własne możliwości. Sytuacja, która w oczach dziecka była wcześniej nie do pokonania, teraz może stać się możliwa do rozwiązania dzięki bohaterowi bajki, który daje wzór jak nie poddawać się mimo przeciwności losu.

Wiek przedszkolny to ważny okres w życiu dziecka, okres tworzenia się nawyków, kształtowania procesów uczuciowych, umysłowych, charakteru oraz osobowości. Właśnie w tym wieku należy dostarczać dzieciom odpowiedniej lektury, bo czytanie dziecku jest skuteczną metodą wychowania myślącego samodzielnie, wrażliwego człowieka, posiadającego bogatą wyobraźnię i umiejącego radzić sobie w życiu dzięki zdobytym umiejętnościom i wiedzy.

Z biegiem lat czytanie dziecku zostało zastąpione „szklanym ekranem”. Na skutek tego dzieci coraz gorzej posługują się językiem, mają mniejszy zasób słów, gorzej rozwiniętą wyobraźnię.

Naukowcy i praktycy zgodnie twierdzą, że czytanie dziecku na głos uczy je języka i myślenia, rozwija pamięć i wyobraźnię, przynosi wiedzę i wzorce społecznie pożądanego zachowań, wzmacnia samoakceptację. Czytanie na głos kilkuletniowi pozwala mu zrozumieć świat i siebie samego, pomaga w sytuacjach trudnych (pierwsze dni w szkole, lęk przed ciemnością, nieśmiałość itd.). Czytanie dzieciom uczy je odróżniania dobra od zła i zachęca do refleksji nad konsekwencjami własnych słów i czynów. Jednakże taki przemożny wpływ książka może mieć tylko wtedy, gdy wspomaga ją rozumne oddziaływanie wychowawcze.

Budzenie i kształtowanie zainteresowań czytelniczych u dzieci powinno być wspólną troską nauczycieli i rodziców. Tylko wspólna praca nauczycieli i rodziny przyniesie pożądanego efekt w postaci dojrzałego czytelnika.

Inspiracją do powstania tego programu było nadanie naszej placówce imienia Jana Brzechwy. Uwzględniając to wydarzenie,

Grono Pedagogiczne postanowiło rozpropagować jego poezję wśród naszych przedszkolaków, przywrócić nieco zapomnianą wartość jego twórczości.

Jan Brzechwa to pseudonim literacki, prawdziwe nazwisko pisarza to **Jan Lesman**. Urodził się **15 sierpnia 1900 roku**, we wsi Żmerynka na Podolu. Studiował medycynę w Kazaniu, a następnie prawo na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1920- 1921 wziął udział w wojnie polsko-bolszewickiej.

Pracował jako radca prawny. Zajmował się ochroną praw autorskich. Z zamiłowania był poetą, satyrykiem, tłumaczem literatury z języka rosyjskiego, autorem popularnych utworów dla dzieci. Bolesław Leśmian to jego stryjeczny brat.

Jan Brzechwa był autorem i wykonawcą tekstów kabaretowych. Podpisywał je pseudonimem Szer-Szeń. Wydał m. in. tomiki *Oblicza zmyślane*, *Trzeci krąg*, ale największą sławę przyniosły mu właśnie wiersze i bajki dla najmłodszych. Pierwszy ich zbiór wydany w 1938 roku nosił tytuł *Tańcowała igła z nitką*, kolejne to: *Ptasie plotki*, *Kaczka Dziwaczka*, *Na wyspach Bergamutach*, *Opowieści o sowie*. Zbiorki te zawierają utwory oparte na wyobraźni, wspaniałym humorze. Autor naśmiewa się z ludzkich przywar i słabości, skłonności do kłamstwa i zbytnej ciekawości. Robi to z humorem, jest daleki od moralizatorstwa, więc nikogo nie obraża.

Pisał również opowieści prozą, z których najbardziej znane to cykl opowieści fantastycznych o przygodach Pana Kleksa. Opublikował powieść autobiograficzną *Gdy owoc dojrzewa* (1958). Pseudonimem Jan Brzechwa posługiwał się od 1946 roku jako pisarz, natomiast pod prawdziwym nazwiskiem publikował artykuły z dziedziny prawa.

Niezwykle bogata i różnorodna twórczość Jana Brzechwy jest skarbnicą wiedzy o życiu, ludziach i ich charakterach, źródłem wskazówek dotyczących postępowania. Poczucie humoru i pogodny nastrój, a także baśniowa atmosfera utworów sprawiają, że jest to twórczość, do której dzieci chętnie sięgają, a sam twórca jawi się jako sympatyczny, serdeczny i skromny człowiek.

Biorąc to wszystko pod uwagę oczekujemy, iż opracowany program stanie się podstawą do wprowadzenia dzieci w świat rzeczywistości społecznej, moralnej, przyrodniczej i kulturowo-estetycznej.

Mamy nadzieję, że twórczość patrona będzie kształtować cechy społeczne dzieci, umiejętność życia i działania wśród ludzi, współdziałania z otoczeniem przyrodniczym, roztaczanie opieki nad słabszymi. Będzie kształtować i aktywizować wyobraźnię wpływając na procesy intelektualne oraz emocjonalne zainspirowane różnorodną twórczością naszych dzieci.

CELE EDUKACYJNE I ZADANIA PROGRAMU

Główne cele:

- rozpowszechnianie poezji Jana Brzechwy wśród dzieci, rodziców, nauczycieli i społeczności lokalnej,
- przywrócenie utworom Jana Brzechwy dawnego statusu wśród literatury dziecięcej jako inspiracji dla wielu działań dydaktyczno-wychowawczych pozwalających na wszechstronny rozwój dziecka.

Zadania:

- przekazanie dzieciom podstawowej wiedzy na temat życia i działalności patrona,
- zapoznanie z utworami Jana Brzechwy,
- tworzenie okazji do poznawania rzeczywistości społecznej, kulturowej i przyrodniczej poprzez analizę utworów Jana Brzechwy,
- tworzenie okazji do działalności twórczej dzieci, w różnych jej formach: słownej, plastycznej, muzycznej, ruchowej,
- wspieranie działań twórczych dzieci, w różnych dziedzinach działalności,
- umożliwianie dzieciom zdobywania doświadczeń w mówieniu, słuchaniu i byciu słuchanym,
- pomaganie dziecku w poznawaniu różnych postaw ludzi poprzez analizę zachowań bohaterów literackich,
- czytanie i analiza utworów Jana Brzechwy pozwalających dziecku poznać świat wartości uniwersalnych, takich jak dobro, prawda, miłość, piękno,
- tworzenie okazji do rozpowszechniania utworów Jana Brzechwy wśród szerszej społeczności,
- rozbudzanie potrzeb czytelniczych poprzez współpracę z biblioteką, tworzenie własnych zbiorów książek, codzienny kontakt z tekstem,
- tworzenie okazji do współpracy z rodzicami, innymi nauczycielami, instytucjami w celu realizacji wyżej wymienionych zadań.

METODY OSIĄGANIA CELÓW EDUKACYJNYCH

Doskonalenie warsztatu pracy:

- gromadzenie utworów Jana Brzechwy w podręcznej biblioteczce nauczyciela,
- gromadzenie artykułów, zdjęć, albumów związanych z życiem i twórczością patrona,
- gromadzenie płyt z nagraniami wierszy, bajek, piosenek związanych z utworami patrona,
- zaprojektowanie dyplomów dla uczestników konkursów związanych z patronem i jego twórczością.

Praca z wychowankiem:

- systematyczne zapoznawanie dzieci z utworami Jana Brzechwy, w tym z utworami czytаныmi przez dłuższy okres czasu,
- nauka hymnu Przedszkola oraz zapoznanie z logo Przedszkola (posiadającym postacie z wierszy Jana Brzechwy),
- dostarczanie dzieciom podstawowej wiedzy na temat życia patrona,
- dostarczenie dzieciom wiedzy na temat nazwy ich grupy i związku z twórczością Jana Brzechwy (Żabki, Tygryski, Biedronki, Sówki),
- analiza utworów Jana Brzechwy w odniesieniu do różnych obszarów edukacyjnych: społeczno-moralnego, umysłowego, przyrodniczego, kulturowo-estetycznego,
- ilustrowanie wierszy Jana Brzechwy - tworzenie własnych książeczek i albumów,
- prezentowanie utworów Jana Brzechwy przed dziećmi z innych grup, rodzicami, społecznością lokalną,
- udział dzieci w konkursach (np. plastycznych, recytatorskich) dotyczących utworów patrona,
- udział dzieci w tworzeniu własnego kącika książki, w tym gromadzenie utworów Jana Brzechwy,
- udział dzieci w spektaklach i teatrykach inspirowanych utworami Jana Brzechwy,

- organizowanie w przedszkolu święta patrona w dniu rocznicy nadania imienia przedszkolu – 2 czerwca.

Współpraca z rodzicami:

- zapoznanie rodziców z programem „Z Janem Brzechwą- poznajemy świat”,
- włączenie rodziców do współpracy w gromadzeniu zbiorów do kącika książki,
- udział rodziców w uroczystościach dotyczących patrona,
- zapraszanie rodziców do akcji głośnego czytania przedszkolakom.

Współpraca ze środowiskiem:

- nawiązanie współpracy z GOKSiR oraz z GBP w Trąbkach Wielkich - prezentowanie utworów patrona w środowisku lokalnym (konkursy, festyny),
- nawiązanie kontaktu z GBP w Trąbkach Wielkich - udział w lekcjach bibliotecznych, oglądanie wystaw itp.,
- włączenie się do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,
- nawiązanie współpracy z Przedszkolem im. Jana Brzechwy w Sopocie.

METODY I FORMY PRACY Z WYCHOWANKIEM

Zwracając uwagę na wielostronny rozwój dziecka, konieczność i potrzebę wpływania na wszystkie sfery musimy uwzględnić różnorodność metod w pracy z małym dzieckiem. Metody te powinny wzajemnie się przenikać, uzupełniać i uaktywniać różne formy ekspresji i działalności dziecka. To da możliwość wielostronnego zdobywania wiedzy, nabywania umiejętności i kształtowania postaw polegających na przyswajaniu, odkrywaniu, przeżywaniu i działaniu. Zgodnie z tym, w pracy z dzieckiem zostały uwzględnione metody zgodne z drogami poznania i uczenia się:

- podające – przyswajanie podanego gotowego materiału,
- problemowe – odkrywanie nowych wiadomości podczas rozwiązywania problemów i samodzielnego poszukiwania,
- aktywizujące – przeżywanie różnorodnych treści i wartości,
- praktyczne – zmienianie rzeczywistości oraz samego siebie poprzez sprawdzanie wiadomości w praktyce.

Program będzie realizowany z wychowankami przez cały rok, dlatego w pracy z dziećmi uwzględniamy wszystkie formy organizacyjne:

- indywidualną
- grupową
- zbiorową.

Dla potrzeb poniższego programu zastosowano wszystkie formy pracy z dziećmi.

PRACA Z WYCHOWANKIEM

Przewidywane osiągnięcia wychowawcze / cele operacyjne

Dziecko:

- zna ważniejsze fakty z życia patrona,
- zna wybrane wiersze i piosenki patrona,
- recytuje i śpiewa przed dziećmi z grupy, dziećmi z innych grup/klas, rodzicami,
- zna i śpiewa hymn przedszkola,
- zna i rozpoznaje logo przedszkola,
- tworzy różnymi technikami prace plastyczno-techniczne inspirowane utworami patrona,
- dekoruje salę wykonanymi pracami,
- potrafi uważnie słuchać tekstu czytanego, wypowiedzi i recytacji innych,
- potrafi wypowiadać się na temat analizowanych utworów, rozumie myśl przewodnią utworu,
- potrafi wymienić bohaterów analizowanych utworów,
- potrafi odtwarzać treść utworu za pomocą różnorodnych form ekspresji,
- dba o książki, jest współorganizatorem kącika książek,
- kulturalnie zachowuje się w miejscach użyteczności publicznej,
- dzieli się z rodzicami zdobytą wiedzą na temat patrona.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Wszystkie zaplanowane działania są dostosowane do wieku wychowanków, zorganizowane w taki sposób, aby absolwent naszego przedszkola znał sylwetkę i twórczość Jana Brzechwy.

W podejmowane przez pedagogów działania wychowawcze wpisują się także kontakty z innymi placówkami przedszkolnym, którym patronuje Jan Brzechwa. Szczegółowy harmonogram działań przedstawia tabela:

Miesiąc	Działanie	Odpowiedzialni	Uwagi
VIII	MOJE PRZEDSZKOLE Adaptacja: - zapoznanie nowych dzieci z przedszkolem – tablica wejściowa, tablica z podobizną Jana Brzechwy w szatni	wyznaczeni n-le	Baloniki z logo dla dzieci
IX	MOJA GRUPA - Zapoznanie z nazwą grupy i inspirowanym wierszem Jana Brzechwy - Nauka hymnu przedszkola - Poznanie logo przedszkola - Stworzenie w salach kącika patrona	wychowawcy wychowawcy / J.Kuczkowska wychowawcy wychowawcy	
X	WITAJCIE W NASZEJ BAJCE Pasowanie na przedszkolaka	wychowawcy/ J.Kuczkowska	Podczas uroczystości: logo p-la, hymn p-la, upominki związane z patronem (dyplomy, książeczki)
XI	MÓJ PATRON Przedszkolny konkurs plastyczny – portret Jana Brzechwy (gr. III i IV)	wychowawcy gr. III i IV	Galeria prac
XII	BOŻE NARODZENIE Z JANEM BRZECHWĄ , np.:		

	- CHOINKA DLA PANA JANA (ozdoby choinkowe) - W KUCHNI PANA KLEKSA (wypieki)	wychowawcy	
I	MOJA ULUBIONA POSTAĆ Z TWÓRCZOŚCI JANA BRZECHWY Przedszkolny konkurs plastyczny/techniczny (gr. I i II)	wychowawcy gr. I i II	Galeria prac
II	QUIZ WIEDZY O PATRONIE I JEGO TWÓRCZOŚCI	A.Dąbek, A.Sławska	
	ZIMOWY KONCERT (piosenki związane z twórczością Jana Brzechwy)	J.Kuczkowska, C.Kitowska	CARITAS
III	JAN BRZECHWA W SŁOWIE I OBRAZIE Gminny Konkurs Recytatorski i Plastyczny – twórczość Jana Brzechwy	J.Kuczkowska, I.Krupińska wychowawcy	GBP, GOKSiR
IV	KSIĄŻKI PANA JANA Światowy Dzień Książki	A.Krawczyk	Czytanie twórczości J.Brzechwy wspólnie z zaproszonymi gośćmi
V	W ŚWIECIE JANA BRZECHWY Piknik czytelniczy	J.Kuczkowska	GBP, GOKSiR
V/VI	BAJKI SAMOGRAJKI Bajka Rodziców/ występ pracowników	J.Kuczkowska A.Krawczyk	
VI	W PREZENCIE DLA PATRONA Obchody Dnia Patrona – 2 VI	wszyscy pracownicy	
	POŻEGNANIE Z BRZECHWOLANDIĄ Pożegnanie przedszkolaków	wychowawcy, J.Kuczkowska	upominki zw. z patronem
INNE DZIAŁANIA W CIĄGU ROKU			
Zapoznavanie z twórczością Jana Brzechwy przy realizacji planów miesięcznych w trakcie roku szkolnego		wszyscy nauczyciele	
Nauka piosenek - do wierszy Jana Brzechwy		J.Kuczkowska wychowawcy	
Wzbogacane kącika bibliotecznego, zakup płyt CD z		dyrektor	

twórczością Jana Brzechwy		
Organizacja przedstawień teatralnych/ koncertów związanych z twórczością Jana Brzechw	J.Kuczkowska	
Organizacja wycieczek związanych z Janem Brzechwą	J.Kuczkowska wychowawcy	
Nawiązanie współpracy z placówkami, którym patronuje Jan Brzechwa – Przedszkole w Sopocie	A.Krawczyk	
Nawiązanie kontaktu z córką Jana Brzechwy – Panią Krystyną	A.Dąbek	

Program może ulec modyfikacji na podstawie ewaluacji (VI/VII), zgłaszanych wniosków nauczycieli i rodziców.